

«ΓΥΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΛΑΤΗ» ΣΤΙΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (Μάιος 2006)

Συγγραφέας: ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΙΝΤΙΚΑΚΗΣ

Την ώρα που η παγκόσμια οικονομία «καίγεται» από την έκρηξη της τιμής του πετρελαίου και είναι υποχρεωμένη να αναζητήσει φθηνότερες εναλλακτικές πηγές ενέργειας, στην Ελλάδα ο προβληματισμός για την απεξάρτηση της χώρας από τον μαύρο χρυσό είναι πολλά χρόνια πίσω από τις ανάγκες των καιρών.

Αντίθετα με άλλες χώρες, όπως η Γερμανία, η Αυστρία και η Ισπανία, οι οποίες, αν και διαθέτουν λιγότερη ηλιοφάνεια και όχι τόσο πλούσιο αιολικό δυναμικό, έχουν κάνει άλματα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών (φωτοβολταϊκά συστήματα, ανεμογεννήτριες, γεωθερμικός κλιματισμός, βιομάζα), η Ελλάδα παραμένει ουραγός. Το ισχύον καθεστώς είναι απαγορευτικό για να επενδύσουν οι εταιρείες στις τεχνολογίες αυτές για να αγοράσουν τα νοικοκυριά τέτοια συστήματα και να τα εγκαταστήσουν στην κατοικία τους.

Η γραφειοκρατία, η έλλειψη ουσιαστικών κινήτρων και η απουσία ειδικού χωροταξικού σχεδιασμού εξηγούν το ελληνικό παράδοξο: πώς είναι δυνατόν στην Ελλάδα η εγκατεστημένη ισχύς φωτοβολταϊκών συστημάτων να αντιστοιχεί μόλις στο 0,3% της ισχύος στη Γερμανία, χώρα η οποία έχει 50% λιγότερη ηλιοφάνεια!

Χαρακτηριστικό είναι ότι σήμερα ένας ιδιώτης επενδυτής για να πάρει στα χέρια του την άδεια παραγωγής ηλεκτρισμού από αιολικό πάρκο πρέπει να περάσουν δυο, τρία χρόνια και να καταθέσει χαρτιά και δικαιολογητικά σε 41 υπηρεσίες! Ακόμη όμως και αυτοί που εξασφαλίζουν την πολυπόθητη άδεια, εξαιτίας της έλλειψης εθνικού χωροταξικού πλαισίου, δεν είναι βέβαιο ότι θα ολοκληρώσουν την επένδυση, καθώς συχνά μπλοκάρεται στα δικαστήρια από προσφυγές τρίτων. Έτσι, σήμερα παραμένουν ανεκτέλεστες άδειες για επενδύσεις σε αιολικά πάρκα συνολικής ισχύος 5.500 Μεγαβάτ, οι οποίες αν είχαν πραγματοποιηθεί θα έφερναν την Ελλάδα στην τέταρτη θέση παγκοσμίως σε εγκατεστημένη ισχύ!

Συνολικά, στον χώρο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας από τα σχέδια για

επενδύσεις που έχουν κατατεθεί μέχρι σήμερα στη ΡΑΕ και τα οποία φθάνουν τα 20.000 MW έως τώρα έχουν υλοποιηθεί έργα μόλις 700 MW. Δηλαδή το 3,5%.

Η κατάσταση δεν φαίνεται να αλλάζει δραστικά ακόμη και με το προσχέδιο νόμου που παρουσίασε το υπουργείο Ανάπτυξης - βρίσκεται σε δημόσια διαβούλευση - και του οποίου ο φιλόδοξος στόχος για μείωση των διαδικαστικών δεν πρόκειται να περιορίσει κάτω του ενός έτους τον απαιτούμενο χρόνο για την έγκριση μιας άδειας, ενώ ο επιχειρηματίας αντί για 41 υπηρεσίες θα πρέπει να επισκεφθεί... 29!

«Ασπιρίνες» θεωρούνται και τα φορολογικά κίνητρα που εξήγγειλε η κυβέρνηση για τη χρήση από τα νοικοκυριά τεχνολογιών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ακόμη και με τα μέτρα αυτά, στην Ελλάδα η έκπτωση του φόρου θα ισοδυναμεί μόνο με το 3%-8% του συνολικού κόστους αγοράς ενός τέτοιου συστήματος, όταν σε άλλες χώρες, όπως η Αυστρία και το Βέλγιο, κυμαίνεται από 10%-25%.

Έτσι, για την αγορά και εγκατάσταση σε κατοικία ενός μικρού φωτοβολταϊκού συστήματος, ισχύος 1 Κιλοβάτ, αξίας 8.500 ευρώ, ο Έλληνας φορολογούμενος θα γλιτώσει το πολύ 640 ευρώ, ποσό το οποίο δεν αποτελεί κίνητρο για την ανάληψη του εγχειρήματος από έναν ιδιώτη. Στο Βέλγιο το φορολογικό όφελος για μιας ίδιας αξίας τεχνολογία ξεπερνάει τα 2.000 ευρώ!

Το αποτέλεσμα είναι η Ελλάδα να παραμένει ουραγός στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά την εγκατεστημένη ισχύ ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στον τομέα των αιολικών πάρκων, η ισχύς αυτή δεν ξεπερνούσε στα τέλη του 2005 τα 573,3 MW - σήμερα φθάνει τα 615 - έναντι 3.128 MW της «μικρής» Δανίας, 1.219 MW της Ολλανδίας, 10.027 MW της Ισπανίας και 18.427,5 MW της Γερμανίας.

Μάλιστα, σε ό,τι αφορά τα φωτοβολταϊκά πάρκα - δηλαδή αυτά που μετατρέπουν την ηλιακή σε ηλεκτρική ενέργεια - η σύγκριση της Ελλάδας με άλλες χώρες της Ευρώπης είναι εξίσου απογοητευτική. Για παράδειγμα, η Γερμανία το 2005 εγκατέστησε 1.000 φορές περισσότερα φωτοβολταϊκά συστήματα απ' όσα η... ηλιόλουστη Ελλάδα, χάρη στα υψηλότερα κίνητρα που παρέχει. Στη Γερμανία η τιμή πώλησης της παραγόμενης ενέργειας από τον ήλιο επιδοτείται για μία 20ετία έως και 51,8 λεπτά ανά κιλοβατώρα, έναντι μόνο 6-7 λεπτών και για μία 10ετία που είναι η αντίστοιχη ενίσχυση στην Ελλάδα.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο που παρουσιάστηκε από την κυβέρνηση πενταπλασιάζει την τιμή στην οποία θα αγοράζει ο Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΣΜΗΕ) από τον ιδιώτη την ηλιακή κιλοβατώρα. Η τιμή θα φθάνει πλέον 40-44 λεπτά για μία 20ετία, ωστόσο το μεγάλο πρόβλημα παραμένει: τα φορολογικά κίνητρα που ανακοίνωσε ο υπουργός Ανάπτυξης Δ. Σιούφας είναι ψίχουλα, σύμφωνα και με τους φορείς της αγοράς. Συγκεκριμένα για την εγκατάσταση ηλιακού θερμοσίφωνα, που κατά μέσον όρο κοστίζει 800 ευρώ, δεν προβλέπεται καμία απολύτως αλλαγή και συνεχίζει να παρέχεται η ισχύουσα έκπτωση από 24 ως 64 ευρώ,

Για την τοποθέτηση μικρής ανεμογεννήτριας, κόστους 4.000 ευρώ, ο φορολογούμενος θα γλιτώσει, μόνο 120-320 ευρώ, ενώ για την αγορά λέβητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα, αξίας 5,000 ευρώ, η ανώτερη έκπτωση δεν ξεπερνά τα 400 ευρώ.

Το επιχειρηματικό ενδιαφέρον για αιολικά πάρκα μπορεί να είναι μεγάλο, τα γρανάζια όμως της ελληνικής γραφειοκρατίας, οι σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές και τα μεγάλα κενά από νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις εγκαταστάσεις αιολικών πάρκων μπλοκάρουν την υλοποίηση πολλών έργων. Σύμφωνα με το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Συνδέσμου Ηλεκτροπαραγωγών από ΑΠΕ Γιώργο Σπύρου, η «οδύσσεια» ενός επενδυτή για να πάρει στα χέρια του άδεια παραγωγής ηλεκτρισμού από αιολικά πάρκα διαρκεί δύο έως τρία χρόνια, ενώ οι υπηρεσίες στις οποίες είναι υποχρεωμένος να απευθυνθεί ανέρχονται σε 41. Για καθεμία από τις πέντε, έξι ειδικές άδειες που είναι υποχρεωμένος να πάρει (άδεια εγκατάστασης περιβαλλοντική άδεια, άδεια από το Υπουργείο Γεωργίας, άδεια εγκατάστασης, σύμβαση με ΔΕΣΜΗΕ, πολεοδομική άδεια, άδεια λειτουργίας) είναι υποχρεωμένος να απευθυνθεί σε πέντε, έξι υπηρεσίες.

Αλλά και μετά την απόκτηση της άδειας, οι περιπέτειες του επενδυτή δεν σταματούν. Ακόμη κι αν αρχίσει να υλοποιεί την επένδυσή του, μπορεί να τη σταματήσει στη μέση, σε περίπτωση που κάποιος, για θεμιτούς ή αθέμιτους λόγους, κάνει προσφυγή στα δικαστήρια. Η έλλειψη εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού για την εγκατάσταση των μονάδων ΑΠΕ έχει ως αποτέλεσμα ο ιδιώτης επενδυτής να παίρνει την άδεια από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και εν συνεχεία να «μπλοκάρεται» στο Συμβούλιο της Επικρατείας, κατόπιν προσφυγών ιδιωτικών και δημόσιων φορέων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση επένδυσης 45 εκατ. ευρώ που έχει μπλοκαριστεί από το ΣτΕ, ενώ ανάλογες περιπτώσεις που εκκρεμούν στο Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της χώρας

ανέρχονται σε μερικές εκατοντάδες.

Δύσκολη υπόθεση

Ακόμη όμως κι αν δεν υπήρχαν όλες αυτές οι δυσκολίες, οι επενδύσεις σε αιολικά πάρκα θα ήταν μια πολύ δύσκολη υπόθεση, αφού στις περιοχές της χώρας με μεγάλο αιολικό δυναμικό (Εύβοια, Θράκη, Λακωνία) λείπουν οι γραμμές υψηλής τάσης της ΔΕΗ που θα απορροφήσουν την παραγόμενη από τα αιολικά πάρκα ηλεκτρική ενέργεια.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» στις 29-30 Απριλίου 2006, σ. 2.